1959

Parlementaire (2)

KONINKRIJK BELGIE. ROYAUME DE BELGIQUE.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE. AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede kamer, de 28e oktober 1958 door de Minister van Middenstand verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van wet "tot verruiming van de mogelijkheden in zake de beroeps- en ambachtskredietverlening aan de middenstand", zoals het door de Minister op 4 november 1958 gewijzigd werd, heeft de 12e december 1958 het volgend advies gegeven :

Le CONSEIL D'ETAT, section de législation, deuxième chambre, saisi par le Ministre des Classes moyennes, le 28 octobre 1958, d'une demande d'avis sur un projet de loi "portant élargissement des facilités d'accès au crédit professionnel et artisanal en faveur des classes moyennes", ainsi qu'il a été amendé par le Ministre le 4 novembre 1958, a donné le 12 décembre 1958 l'avis suivant :

ALGEMENE OPMERKINGEN.

Luidens artikel 1 van het voorontwerp wordt "bij" de Nationale Kas voor beroepskrediet een Waarborgfonds opgericht, waarvan de werkzaamheid zich in die instelling ontwikkelt. Dat Fonds wordt beheerd door een comité, waarvan de wet de samenstelling regelt. Een eigen rechtspersoonlijkheid heeft het niet, zodat het in feite een nieuwe tak van werkzaamheid van de Nationale Kas voor beroepskrediet wordt. De beslissingen in deze nieuwe tak van werkzaamheid gaan uit van een ander gezagsorgaan dan datgene dat beslissingsrecht heeft in zaken die tot dusver tot de bevoegdheid van de Nationale Kas voor beroepskrediet behoorden. Dit is een ongebruikelijke regeling. Om moeilijkheden bij de toepassing te voorkomen, is het nodig de gevolgtrekkingen daaruit te maken.

Het Fonds maakt een integrerend deel uit van de Nationale Kas voor beroepskrediet, en deze Kas alleen heeft rechtspersoonlijkheid. De beslissingen van het comité van het Fonds verbinden de Kas. In geval van betwistingen over de waarborgplicht zal de Kas worden gedagvaard en zij ook zal de vorderingen tot vrijwaring van de belangen van het Fonds instellen.

Wanneer een kredietinstelling een lening toestaat komt het Fonds,- dus ten slotte de Kas, waarvoor het comité van het Fonds hier optreedt -tussen bij wijze van een bijkomend contract, met name een borgtocht, waarin het de schuld van de geldopnemer tegenover de kredietinstelling waarborgt. Bedragen die de Nationale Kas voor beroepskrediet genoodzaakt mocht zijn, in de plaats van de hoofdschuldenaar te betalen, zal zij op rekening van het Fonds brengen.

.../...

Ook teruggevorderde bedragen zullen op die rekening worden geboekt.

Wanneer de Kas zelf een lening toestaat, zal de waarborg van het Fonds in werkelijkheid maar een interne verrichting zijn. Men ziet immers moeilijk twee organen van een zelfde rechtspersoon een contract van borgtocht aangaan. Haar verlies zal de Kas door middel van een speciaal fonds dekken.

Tussen de raad van beheer van de Kas en het comité van het Fonds kunnen conflicten ontstaan. Men ziet niet hoe het, aan de hand van de bestaande geschillen regeling, mogelijk zou zijn ze op te lossen . Iedere bron van conflict behoort dan ook zorgvuldig te worden uitgeschakeld. Volgens artikel 13 van het voorontwerp stelt het comité van het Fonds de richtlijnen vast voor het optreden van het Fonds. Binnen het raam van deze richtlijnen kunnen de kredietinstellingen individuele beslissingen nemen. De raad van beheer van de Kas kan dus een beslissing nemen, die het Fonds zal verbinden. Ten einde betwistingen te vermijden tussen het comité van het Fonds en de raad van beheer over de geldigheid van een verbintenis van het Fonds, moet worden verhinderd dat de organen van de Nationale Kas voor beroepskrediet de waarborg van het Fonds zonder toestemming van het comité van het Fonds kunnen verlenen.

Voorts bepale men nauwkeurig, onder welke voorwaarden de waarborg van het Fonds in het voordeel van de Kas werkt, namelijk in de gevallen waarin de schuldenaar in gebreke blijft of onvermogend wordt.

.../...

Een ander gevolg van de eenheid van rechtspersoonlijkheid is, dat er tussen de goederen van de Kas en die van het Fonds alleen een onderscheid op boekhoudkundig gebied is. Schuldeisers van de Kas vinden in haar vermogen het tegoed van het Fonds en het tegoed van de Kas staat in voor de verbintenissen van het Fonds.

Opdat het beheer van het Fonds geen hinderlijke gevolgen voor de financiële toestand van de Nationale Kas voor beroepskrediet kan hebben, bepaalt artikel 3, § 1, tweede lid, van het ontwerp : "ingeval de activa van het Fonds ontoereikend zijn om de uitgaven te bestrijden, stelt de Staat het vereiste bedrag ter beschikking van de Nationale Kas voor beroepskrediet, op eenvoudig verzoek van deze laatste". Luidens het eerste lid van dezelfde paragraaf wordt anderzijds "op de verbintenissen van het Fonds ... Staatswaarborg verleend".

Staatsbijdrage op eenvoudig verzoek betekent dat de Nationale Kas voor beroepskrediet altijd bij machte zal zijn, aan de verplichtingen van het Fonds te voldoen.

Gelet op het voorschrift dat "op de verbintenissen van het Fonds Staatswaarborg wordt verleend", is het niet zeer duidelijk, welke soort van stortingen de Staat aan de Kas zal doen. Men dient duidelijk te bepalen of de Staat aan de Nationale Kas slechts tijdelijke voorschotten toestaat, die hij terugvordert zodra de activa van het Fonds "zijn uitgaven" te boven gaan, dan wel of hij bovendien het tekort van het Fonds op een gegeven tijdstip op definitieve wijze zal dragen.

.../...

ONDERZOEK DER ARTIKELEN.

Artikel 1.

Luidens heteerste lid van deze bepaling "wordt bij de Nationale Kas voor beroepskrediet een Waarborgfonds ingesteld", en "heeft dit Fonds ten doel de middenstand meer faciliteiten te verlenen voor het bekomen van beroeps- en ambachtskrediet".

Zoals onder de algemene opmerkingen is uiteengezet, werkt dit Fonds niet bij, maar in de Nationale Kas voor beroepskrediet.

Het gebruik van de term "beroepskrediet" wijst er genoegzaam op, dat men alleen het verlenen van krediet voor beroepsdoeleinden wil vergemakkelijken. Het woord "ambachtskrediet" is dus overbodig.

De Raad van State stelt derhalve voor, dit lid als volgt te lezen :

"In de Nationale Kas voor beroepskrediet wordt een Waarborgfonds opgericht. Het heeft tot doel de toekenning van beroepskrediet aan middenstanders te vergemakkelijken".

Het tweede lid van hetzelfde artikel, hetwelk zegt dat het Fonds geen eigen rechtspersoonlijkheid heeft en dat het zijn activiteit in de Nationale Kas uitoefent volgens de richtlijnen van het comité van het Fonds, schijnt zonder enig bezwaar te kunnen vervallen. De voor het eerste

.../...

lid voorgestelde tekst laat immers niet de minste twijfel bestaan over de aard van het Fonds en over zijn werkwijze. Overigens schijnt het niet geraden, en zeker voorbarig, reeds in artikel 1 de bevoegdheden van het comité van het Fonds gedeeltelijk te omschrijven.

Artikel 2 stelt regels betreffende de financiering van het Fonds. Bijdragen zullen worden gestort door de Nationale Kas voor beroepskrediet, door de erkende instellingen die door het Fonds gewaarborgde kredieten verstrekken, en door hen die op het Fonds een beroep hebben gedaan.

Het voorontwerp wil eveneens een bijdrage eisen van de vennootschappen voor onderlinge borgstelling "die het voordeel van het bepaalde in artikel 6, 2°, wensen te genieten", met andere woorden de vennootschappen waarvan de verliezen door het Fonds zullen worden gedelgd. Door de bepaling die de bijdragen van de kredietinstellingen vaststelt op hen toe te passen, vestigt het hun bijdrage op dezelfde basis als die van bedoelde instellingen, namelijk "op het bedrag van hun door het Fonds gewaarborgde kredieten". Dit criterium kan hier echter niet worden toegepast. De bijdrage van de vennootschappen voor onderlinge borgstelling behoort dus op een andere basis te worden gevestigd.

Artikel 3, § 2, bepaalt dat het eventuele saldo van het Fonds in geval van intrekking van deze wet in het reservefonds van de Nationale Kas voor beroepskrediet gestort wordt. Hier wordt natuurlijk de afschaffing van het Fonds bedoeld. De opheffing van de wet zou ongetwijfeld de afschaffing van het Fonds tot gevolg hebben, maar aangezien de wet ook andere bepalingen bevat die geen betrek-

.../...

king hebben op het Fonds, moet bij een gebeurlijke afschaffing van het Fonds de wet niet in haar geheel worden opgeheven.

Volgens artikel 4 "is het Fonds bestemd om de garanties van persoonlijke aard te valoriseren waarop de kredietaanvragers zich beroepen". De tegemoetkoming van het Fonds, aldus artikel 5, voorziet in de ontoereikendheid van de zakelijke of persoonlijke waarborgen die gewoonlijk vereist zijn, hetzij omdat de aanvrager niet in staat is ze volledig te stellen, "hetzij omdat de kredietinstelling hem daarvan gedeeltelijk ontslaat". Uit de verklaringen van de gemachtigde ambtenaar blijkt dat, wanneer een kredietaanvrager waarborgen van persoonlijke aard biedt, het Fonds zijn waarborg kan verstrekken indien de kredietaanvrager niet voldoende zekerheden kan opbrengen. Het kan zijn waarborg ook verstrekken als de kredietnemer die zekerheden wel kan opbrengen, maar als het wegens bijzondere omstandigheden, zoals bijvoorbeeld de te zware lasten van die zekerheden, niet geraden is volle zekerheid te eisen. Deze gedachte komt niet tot uiting in het voorontwerp. Het Fonds zal zelf bepalen in welke gevallen het tegemoetkoming zal verlenen, ook al is de kredietaanvrager bij machte zekerheid te stellen. De redactie van het ontwerp, waar men leest "omdat de kredietinstelling hem daarvan gedeeltelijk ontslaat", is dus niet juist.

Uit de uitleg van de gemachtigde ambtenaar blijkt ook, dat de Minister niet zal beslissen, zoals het slot van artikel 5 zegt, dat het Fonds in sommige gevallen een tegemoetkoming zal verlenen buiten de in het ontwerp gestelde grenzen. De Minister zal er zich toe bepalen het Fonds te machtigen die grenzen te buiten te gaan

.../...

Aangezien hij bovendien het Fonds kan machtigen om het gehele risico op zich te nemen, vervange men de bepaling "Het Fonds mag in geen geval het gehele risico dragen" door "Het Fonds mag niet het gehele risico dragen".

In de tekst hierna door de Raad van State voorgesteld, is bij de omwerking van de artikelen 4 en 5 met deze opmerkingen rekening gehouden. Hij verplaatst het laatste lid van artikel 4, dat luidt als volgt : "de modaliteiten voor het onderzoek van deze garanties en voor het advies, dat moet worden uitgebracht door de dienst voor technische bijstand en krediet van het Ministerie van Middenstand, worden bepaald in het beheers- en werkingsreglement waarvan sprake in artikel 15".
Het verdient aanbeveling alle bepalingen die in het beheers- en werkingsreglement van het Fonds moeten voorkomen, in een enkel artikel te groeperen. Bovendien zij opgemerkt dat deze bepaling gewag maakt van het advies van een met name genoemde dienst van het Ministerie van Middenstand.

De uitvoering van de wetten komt toe aan de uitvoerende macht; al kan, strikt genomen, worden aanvaard dat de wetgever zelf bepaalt dat die of die Minister zal optreden, aan het beginsel van de machtenscheiding zou onnodig afbreuk worden gedaan door voor te schrijven dat een bepaalde dienst van een Ministerie moet optreden, hetwelk een inmenging zou betekenen in de inrichting en de werking van administratieve diensten, met andere woorden op een gebied dat klaarblijkelijk tot de bevoegdheid van de uitvoerende macht behoort.

.../...

Luidens artikel 6, 1°, mag het Fonds alleen dienen "tot delging van de verliezen die voortvloeien uit de in de artikelen ..... bedoelde borgstellingsverrichtingen". Deze bepaling kan als onnodige herhaling van bepalingen uit vorige artikelen vervallen. Het 2° van hetzelfde artikel wijst op het tweede doel van het Fonds, met name : delging van de verliezen geleden door sommige kredietmaatschappijen voor ambachtswerktuigen en door vennootschappen voor onderlinge borgstelling. Deze bepaling dient te komen na de artikelen betreffende de door het Fonds verleende waarborg.

Om dezelfde redenen als uiteengezet in verband met het laatste lid van artikel 4, horen de bepalingen van artikel 7 thuis in artikel 15.

Artikel 8, eerste lid, maakt gewag van "in het kader van deze wet gemachtigde kredietinstellingen". Deze bepaling moet worden gezien in verband met artikel 2, waarin sprake is over de Nationale Kas voor beroepskrediet zelf en over de instellingen die door deze Kas erkend zijn, hetzij in het kader van het koninklijk besluit van 2 juni 1956, hetzij speciaal voor de toepassing van deze wet. Uit de tekst van artikel 8 zou duidelijk moeten blijken, welke de instellingen zijn waarvan de toegestane leningen voor de in dit artikel omschreven doeleinden door het Fonds kunnen worden gewaarborgd.

Wil men, zoals in de memorie van toelichting is gezegd, financiering van de aankoop van goederen of de samenstelling van een kaskrediet mogelijk maken, dan schijnen de in artikel 8 gebruikte bewoordingen niet ruim genoeg

.../...

Het tweede lid van artikel 8 bepaalt : "De Minister van Economische Zaken en de Minister van Middenstand bepalen, in gemeen overleg, de grenzen van het toepassingsgebied van deze wet". Uit de uitleg van de gemachtigde ambtenaar blijkt, dat het er om gaat het begrip van "de klein- en middelgrote handel" en van "de kleinindustrie" te omschrijven.

Steunend op de regel dat de wetsuitvoering aan de Koning toekomt, stelt de Raad van State voor de te vage formulering van het ontwerp als volgt te vervangen :

"De Koning bepaalt welke ondernemingen voor de toepassing van deze wet worden geacht te behoren tot het ambachtswezen, de klein- en middelgrote handel en de kleinindustrie".

Luidens artikel 9 kunnen de verenigingen voor gemeenschappelijke aankoop, "in welke vorm ook opgericht", in aanmerking komen voor de bepalingen van deze wet. Uit de verklaringen van de gemachtigde ambtenaar blijkt, dat deze verenigingen geen rechtspersonen moeten zijn. Zij kunnen bijvoorbeeld als tijdelijke vereniging zijn opgericht. De passus van de memorie van toelichting, waarin wordt gezegd "op grond van dit artikel (9) krijgen dergelijke organen toegang tot het beroepskrediet .... voor zover zij de vorm van vereniging zonder winstbejag aannemen", heeft meer in 't bijzonder betrekking op artikel 9, tweede lid.

Krachtens dit lid kunnen de organen die namelijk op initiatief van beroepsverenigingen zijn opgericht met het doel de activiteit van de in artikel 8 vermelde bedrijven te bevorderen en te rationaliseren, niet alleen

.../...

voor de bepalingen der nieuwe wet in aanmerking komen, maar ook voor die van het koninklijk besluit van 2 juni 1956 houdende omwerking van het statuut van de Nationale Kas voor beroepskrediet. Met deze laatste maatregel wil men de categorie van hen die in aanmerking komen voor de door de Nationale Kas voor beroepskrediet geboden faciliteiten uitbreiden. Zulks is dus een wijziging van artikel 2, 2°,van dat koninklijk besluit.

Een zodanige bepaling moet achteraan in het wetsontwerp een afzonderlijk artikel vormen.

Artikel 10 bepaalt :

"De integrale rentevoet die door de erkende kredietinstellingen wordt toegepast voor de bij deze wet bedoelde verrichtingen, mag niet hoger zijn dan degene die onder dezelfde voorwaarden wordt berekend voor gelijkaardige verrichtingen door de Nationale Kas voor beroepskrediet".

Deze redactie drukt het voornemen van de Regering verkeerd uit. De bedoeling is immers niet een grens vast te stellen voor de door deze instellingen toegepaste rentevoet, maar alleen de eis te stellen dat bij de toekenning van toelagen de toegepaste integrale rentevoet niet boven die van de Nationale Kas voor beroepskrediet komt.

Krachtens artikel 11 worden toelagen aan kredietinstellingen verleend "om hen in de gelegenheid te stellen krediet te verlenen tegen een lagere rentevoet dan in artikel 10 is bedoeld .... onder de voorwaarden die door het comité van het Fonds voorgesteld en door de Minister van Middenstand goedgekeurd worden".

Het is ongewoon, dat het comité van het Fonds voorwaarden mag stellen voor het verlenen van Staatstoelagen. De goedkeuring door de Minister van Middenstand neemt deze anomalie niet weg. Alleen verzacht zij de gevolgen. Met het advies van het Fonds kan worden volstaan.

Artikel 13 regelt de samenstelling van het comité van het Fonds. Onder letter b van § 1 wordt bepaald, dat lijsten met twee kandidaten worden voorgedragen door de vier comités van advies, ingesteld door het inrichtingsreglement van de Nationale Kas voor beroepskrediet, zoals de Minister van Financiën en de Minister van Middenstand dit hebben goedgekeurd.

Het is niet raadzaam in een wet een beroep te doen op de medewerking van adviserende lichamen die slechts in een zodanig reglement zijn ingesteld. Beter is het hun optreden te regelen in een krachtens de wet vastgesteld besluit.

Paragraaf 2 van hetzelfde artikel, krachtens welke het comité van het Fonds, zo zulks noodzakelijk blijkt voor de secretariaatswerkzaamheden een beroep kan doen op de diensten van de Nationale Kas voor beroepskrediet, lijkt niet volstrekt noodzakelijk. Het Fonds maakt immers deel uit van de Nationale Kas voor beroepskrediet. De diensten

.../...

van de Nationale Kas kunnen dus het secretariaat van het comité van het Fonds waarnemen.

Overeenkomstig paragraaf 3 van hetzelfde artikel is de directeur-generaal tot wiens bevoegdheid in het departement van Middenstand de kredietverleningen behoren, commissaris van de Regering bij het comité van het Fonds. Het is niet geraden in de wet de ambtenaar aan te wijzen die de Minister zal vertegenwoordigen en het ambt van Regeringscommissaris zal uitoefenen. De Minister moet deze ambtenaar zelf kunnen kiezen. De bepaling dat de Minister uit de ambtenaren van zijn bestuur een Regeringscommissari aanwijst, kan volstaan.

Volgens dezelfde paragraaf zijn de plaatsvervangers van de Regeringscommissarissen adjunct-commissarissen van de Regering. Beter ware hen "plaatsvervangende commissarissen" te noemen.

Sommige bepalingen van het tweede lid van artike 13, § 3, geven alleen een nieuwe opsomming van de bevoegdheden welke het eerste lid van dezelfde paragraaf reeds aan de Regeringscommissarissen toekent. Zij kunnen derhalv vervallen. Andere bepalingen horen beter thuis in artikel 15, hetwelk een opsomming geeft van hetgeen in het algemee reglement betreffende het beheer en de werkwijze van het Fonds moet voorkomen.

.../...

Krachtens het slot van hetzelfde lid kan de Regeringscommissaris alle controles in de begunstigde bedrijven verrichten en eventueel het krediet doen intrekken, de toegekende toelagen tot vergoeding van interestverlies verhalen in geval van onjuiste aangifte of bij tegeldemakingen of aanwendingen die niet stroken met de opgegeven verantwoording.

Deze bepalingen hebben niet alleen tot doel aan de regeringscommissaris bevoegdheden toe te kennen. Zij kennen die ook toe aan de administratie en aan het Fonds.

Heeft de Regering de bedoeling in de overeenkomsten die bij het aangaan van de leningen worden gesloten, een regeling te doen treffen ten aanzien van de gevolgen van het gebruik der geleende fondsen voor een andere dan de overeengekomen bestemming, dan stelt de Raad van State voor, de slotbepalingen van het artikel op te nemen bij de bepalingen die in het algemeen reglement betreffende het beheer en de werkwijze van het Fonds moeten voorkomen. Is het daarentegen niet de bedoeling van de Regering dit alles bij overeenkomst te regelen, dan moet de wet zelf nauwkeurig de in acht te nemen regels voorschrijven, behalve voor de intrekking van de toelagen, voor welke aangelegenheid de uitvoerende macht een voor-

.../...

ziening kan treffen.

Artikel 14 bepaalt dat "voor de aanvragen waarmede een belangrijk geachte tegemoetkoming is gemoeid, de beslissing inzake borgstelling van het Fonds door de kredietinstelling zelf of door het comité van het Fonds wordt genomen na met redenen omkleed gunstig advies van de dienst voor technische hulp- en kredietverlening van het Ministerie van Middenstand". De genomen beslissing moet bovendien in sommige gevallen door de Minister van Middenstand worden goedgekeurd.

Zoals gezegd is in verband met artikel 4, past het niet dat de wetgever bevoegdheden toekent aan eenvoudig administratieve diensten.

Op te merken valt nog, dat het op zijn minst ongewoon is dat een Minister of zijn gemachtigde een openbare instelling en zelfs particuliere kredietinstellingen van advies moet dienen.

Moet de overheid in dezen optreden, dan behoort zij dit te doen door middel van machtiging, niet door middel van advies.

Zo vermijdt men dat in sommige gevallen aan de Minister een beslissing ter goedkeuring wordt voorgelegd,

.../...

welke genomen is op advies van de ambtenaar die hij daartoe heeft gemachtigd.

Artikel 16 bepaalt dat de werkingskosten van het Fonds, en met name de aan de leden van het comité uitgekeerde vergoedingen, reis- en verblijfkosten, op de begroting van het Ministerie van Middenstand worden uitgetrokken. Nader moet worden bepaald, dat hun bedrag zal worden vastgesteld door het algemeen reglement betreffende het beheer en de werkwijze van het Fonds.

Artikel 18 bepaalt dat de wet in werking treedt de dag waarop het algemeen reglement wordt bekendgemaakt. Dit algemeen reglement wordt echter vastgesteld nadat het comité van het Fonds is gehoord. De wet moet dus gedeeltelijk in werking treden opdat het comité van het Fonds kan worden benoemd en het algemeen reglement kan worden vastgesteld.

De Raad van State stelt een nieuwe tekst voor, die rekening houdt zowel met de hiervoren gemaakte opmerkingen als met opmerkingen die alleen de vorm betreffen en geen commentaar behoeven. In die tekst zijn de verschillende bepalingen ook in een logischer orde gerangschikt.

.../...

HOOFDSTUK I.- WAARBORGFONDS.

Artikel 1.- (artikel 1, eerste lid, van het ontwerp).

In de Nationale Kas voor beroepskrediet wordt een Waarborgfonds opgericht. Het heeft tot doel de toekenning van beroepskrediet aan middenstanders te vergemakkelijken.

Artikel 2.- (artikel 8 van het ontwerp)

Het Fonds dient tot het waarborgen van de terugbetaling in hoofdsom, interesten en bijkomende kosten van kredieten door de Nationale Kas voor beroepskrediet en door van harentwege erkende instellingen toegestaan, hetzij bij toepassing van het koninklijk besluit van 2 juni 1956 houdende omwerking van het statuut van de Nationale Kas voor beroepskrediet, hetzij in het bijzonder met het oog op de toepassing van deze wet, voor de oprichting, uitbreiding, omschakeling, wederuitrusting of rationalisatie van ondernemingen uit het ambachtswezen, de klein- en middelgrote handel en de kleinindustrie, alsook van kredieten welke voor soortgelijke doeleinden worden toegestaan aan personen die een vrij beroep uitoefenen.

De Koning bepaalt welke ondernemingen voor de toepassing van deze wet worden geacht te behoren tot het ambachtswezen, de klein- en middelgrote handel en de kleinindustrie.

.../...

Artikel 3.- (artikel 9 van het ontwerp, behalve het slot van het tweede lid)

Verenigingen voor gemeenschappelijke aankoop, opgericht ten voordele en onder het toezicht van in artikel 2 vermelde ondernemingen, en verenigingen voor de gemeenschappelijke verkoop van de produkten der kleine produktiebedrijven, in welke vorm ook, komen voor het bepaalde in deze wet in aanmerking evengoed als en onder dezelfde voorwaarden als deze bedrijven.

De instellingen opgericht met name op initiatief van beroepsverenigingen of van interprofessionele verenigingen met het doel de activiteit van de in artikel 2 vermelde bedrijven te bevorderen en te rationaliseren, kunnen, indien zij rechtspersoonlijkheid bezitten, evengoed als deze bedrijven en zelfs indien ze niet als handelsvennootschappen zijn opgericht, in aanmerking komen voor de toepassing van de bepalingen van deze wet om krediet te bekomen ter verwezenlijking van hun doel.

Artikel 4.- (artikel 5, gedeeltelijk, en artikel 4, eerste en tweede lid, van het ontwerp)

Biedt de kredietaanvrager waarborgen van persoonlijke aard, dan verleent het Fonds een tegemoetkoming om te voorzien in de ontoereikendheid

.../...

van de verstrekte zakelijke of persoonlijke zekerheden, of de aanvrager geen voldoende zekerheden kan opbrengen, dan wel of het wegens bijzondere omstandigheden niet geraden is deze te eisen.

Onder waarborgen van persoonlijke aard dienen met name te worden verstaan :

a) de soliditeit als koopman en de beroepsbekwaamheid van de aanvrager ;

b) de technische en economische waarde van het ingediende project ;

c) de leefbaarheid van de onderneming die het project indient.

Artikel 5.- (artikel 5 van het ontwerp, gedeeltelijk)

Onverminderd artikel 9, tweede lid, mag het Fonds niet het gehele risico dragen. Een gedeelte van het risico moet door de kredietinstelling worden gedragen, en anderzijds moet de kredietaanvrager zekerheid stellen voor een gedeelte van het geleende bedrag.

Artikel 6.- (artikel 13, § 1, van het ontwerp)

Het Fonds wordt beheerd door een comité, "Comité van het Fonds" geheten.

.../...

Dit comité telt 11 leden die allen stemgerechtigd zijn :

1° de directeur-generaal van de Nationale Kas voor beroepskrediet, voorzitter;

2° zes leden, voor een termijn van zes jaar door de Minister van Middenstand benoemd uit zes lijsten van twee kandidaten, voorgedragen:

a) één door de Nationale Kas voor beroepskrediet ;

b) één door het Instituut voor economisch en sociaal onderzoek van de middenstand ;

c) vier door de Nationale Kas voor beroepskrediet op de bij een koninklijk besluit te bepalen wijze (zie advies);

3° vier leden, voor een termijn van zes jaar door de Minister van Middenstand benoemd uit vier lijsten van twee kandidaten, voorgedragen door de meest representatieve organisaties van de middenstand, overeenkomstig artikel 4, a, van de wet van 2 mei 1949 op de organisatie van de Hoge Raad voor de middenstand, en overeenkomstig artikel 2 van het koninklijk besluit van 5 oktober 1950 houdende inrichting van de Nationale Raad voor ambachten en neringen en van de Nationale Raad der interprofessionele federaties.

De Minister van Middenstand benoemt, volgens dezelfde regels, een plaatsvervanger voor elk der onder 2° en 3° bedoelde leden.

.../...

Het werkend lid vermeld onder 2°, a, vervangt de voorzitter indien deze afwezig is.

Artikel 7.- (afgeleid uit artikel 13, § 3)

Het comité bepaalt volgens welke regels het Fonds tegemoetkomingen verleent. Het legt deze ter goedkeuring voor aan de Minister van Middenstand.

Artikel 8.- (artikel 14, eerste lid, van het ontwerp)

Belissingen tot toekenning van de waarborg van het Fonds worden, overeenkomstig de door het comité van het Fonds vastgestelde regels, voor de weinig belangrijk geachte tegemoetkomingen door de kredietinstelling, en voor de belangrijke tegemoetkomingen door de kredietinstelling of door het comité van het Fonds genomen, met machtiging van de Minister van Middenstand of van zijn gemachtigde.

Wordt het krediet toegestaan door de Nationale Kas voor beroepskrediet, dan wordt de beslissing inzake tegemoetkoming van het Fonds door het comité van het Fonds genomen.

.../...

Artikel 9.- (artikel 14, tweede lid, en gedeeltelijk artikel 5 van het ontwerp)

Bedraagt de tegemoetkoming van het Fonds meer dan 75 t.h. van het bedrag van het krediet, dan is steeds machtiging van de Minister van Middenstand vereist.

In gevallen die hij bijzonder belangwekkend acht, met name in sociaal opzicht, kan de Minister het Fonds machtigen om zijn waarborg te verlenen boven de grenzen vastgesteld door de in artikel 7 bedoelde regels, en, zo nodig, om het gehele risico te dragen.

Artikel 10.- (artikel 3 van het ontwerp)

De omloop van de verbintenissen van het Fonds mag 500 miljoen frank niet te boven gaan. Deze grens kan echter bij in de Ministerraad overlegd koninklijk besluit met twee tranches van ieder 250 miljoen frank worden verhoogd.

Artikel 11.- (artikel 6, 2°, van het ontwerp)

Het Fonds mag eveneens dienen tot delging van verliezen, geleden door plaatselijke kredietinstellingen voor ambachtswerktuigen en door vanwege de Nationale Kas voor beroepskrediet erkende vennootschappen voor onderlinge borgstelling.

.../...

Artikel 12.- (artikelen 15 en andere van het ontwerp, hierna vermeld)

De Koning stelt een algemeen reglement betreffende het beheer en de werkwijze van het Fonds vast, op de voordracht van de Ministers van Financiën en van de Middenstand, na advies van het comité van het Fonds en van de raad van beheer van de Nationale Kas voor beroepskrediet.

Dit reglement bepaalt onder meer :

- de nadere regelen voor het onderzoek van kredietaanvragen;(artikel 4, tweede lid)
- de nadere regelen voor de vernietiging van beslissingen die niet conform de in artikel 7 bepaalde regels zijn;(artikel 3)
- de maatregelen die moeten worden genomen ingeval de aanvrager de kredieten gebruikt voor andere oogmerken dan die welke het verlenen van de waarborg van het Fonds hebben gewettigd, of ingeval hij ze ingevolge onnauwkeurige verklaringen heeft verkregen;(aangepast artikel 13)
- de maatregelen die moeten worden toegepast wanneer de kredietinstellingen een krediet waarin het Fonds tegemoetkomt,moeten opzeggen;(artikel 7)

.../...

- de grenzen van en de nadere regelen voor de tegemoetkoming van het Fonds in verliezen geleden door plaatselijke kredietinstellingen voor ambachtswerktuigen en door vanwege de Nationale Kas voor beroepskrediet erkende vennootschappen voor onderlinge borgstelling; (artikel 6)

- het bedrag van het presentiegeld en van de vergoedingen voor reis- en verblijfkosten, toegekend aan de leden van het comité van het Fonds.

Artikel 13.- (artikel 13, § 3, gedeeltelijk)

De door de Minister van Financiën bij de Nationale Raad voor beroepskrediet benoemde Regeringscommissaris, of zijn plaatsvervanger, is van rechtswege Regeringscommissaris of plaatsvervangend Regeringscommissaris bij het comité van het Fonds.

De Minister van Middenstand benoemt een Regeringscommissaris en een plaatsvervangend Regeringscommissaris uit de ambtenaren van zijn departement.

De Regeringscommissarissen bij het comité van het Fonds hebben dezelfde bevoegdheden als de commissarissen bij de Nationale Kas voor beroepskrediet.

.../...

Artikel 14.- (artikel 2 van het ontwerp)

§ 1. Het Fonds wordt gestijfd door :

1° een jaarlijkse bijdrage van de Nationale Kas voor beroepskrediet, berekend op het door het Fonds gewaarborgd uitstaand bedrag van de rechtstreeks door haar verleende kredieten ;

2° een jaarlijkse bijdrage van de in artikel 2 vermelde erkende instellingen, die door het Fonds gewaarborgde kredieten toestaan, onverschillig of de kredieten al dan niet door de Nationale Kas voor beroepskrediet zijn gefinancierd ; deze bijdrage wordt berekend op het door het Fonds gewaarborgd uitstaand bedrag van de door hen verleende kredieten ;

3° een bijdrage van de kredietnemers wier verbintenissen het Fonds waarborgt, berekend op het door het Fonds gewaarborgd uitstaand bedrag van de hun verleende kredieten ;

4° een bijdrage van ... (zie advies) ...

5° de interest opgebracht door de hierboven genoemde bijdragen, die worden beheerd op de wijze bepaald door de raad van beheer van de Nationale Kas voor beroepskrediet.

.../...

§ 2. Op voorstel van het comité van het Fonds, de raad van beheer van de Nationale Kas gehoord, bepaalt de Minister van Middenstand het bedrag en de wijze van inning van de bijdragen die aan het Fonds ter uitvoering van het bepaalde in § 1, 1° tot 4°, dienen te worden betaald.

Artikel 15.- (artikel 3, eerste en tweede lid, van het ontwerp)

Bepaling betreffende de "Staatswaarborg" van verbintenissen van het Fonds en het ter beschikking van de Nationale Kas voor beroepskrediet stellen van de bedragen die nodig zijn bij ontoereikendheid van de activa van het Fonds ...

... (zie advies) ...

Artikel 16.- (artikel 16 van het ontwerp)

De Staat betaalt aan de Nationale Kas voor beroepskrediet de werkingskosten van het Fonds terug, namelijk het presentiegeld en de vergoedingen wegens reis- en verblijfkosten toegekend aan leden van het comité van het Fonds. Deze uitgaven worden aangerekend op de begroting van het Ministerie van de Middenstand.

.../...

Artikel 17.- (artikel 3, § 2, van het ontwerp)

In geval van afschaffing van het Fonds wordt het eventueel batig saldo toegekend aan het reservefonds van de Nationale Kas voor beroepskrediet.

HOOFDSTUK II. - TOELAGEN.

Artikel 18.- (artikel 11 van het ontwerp)

Voor zover daartoe op de begroting van het Ministerie van Middenstand een krediet is uitgetrokken, kunnen toelagen worden verleend aan de Nationale Kas voor beroepskrediet en, door toedoen van deze laatste, aan de overige in artikel 2 bedoelde instellingen, teneinde hen in staat te stellen leningen tegen een verlaagde rentevoet toe te staan met het oog op de verwezenlijking van de in hetzelfde artikel genoemde oogmerken. De toelage wordt slechts verleend aan projecten aan de verwezenlijking waarvan niet onmiddellijk een normaal rendement verbonden is.

De Minister van de Middenstand kan op het advies van het comité van het Fonds andere voorwaarden bepalen voor de toekenning van deze toelagen.

.../...

De tegemoetkoming en de toelage mogen worden gecumuleerd.

De toelage wordt toegekend door de Minister van Middenstand of door zijn gemachtigde.

Artikel 19.- (artikel 10 van het ontwerp)

De toelage wordt slechts toegekend wanneer de integrale rentevoet toegepast door de erkende kredietinstelling niet hoger is dan die welke onder dezelfde voorwaarden door de Nationale Kas voor beroepskrediet voor soortgelijke verrichtingen wordt toegepast.

Artikel 20.- (artikel 12 van het ontwerp)

Het bedrag der toegekende toelagen kan, in geen geval, hoger zijn dan het bedrag der interesten ten laste van de begunstigde der kredieten, noch een interest van 3 t.h. op de geleende kapitalen te boven gaan.

Artikel 21.- (uittreksel uit artikel 13 van het ontwerp)

De Minister kan een einde maken aan de toelage of deze intrekken wanneer de geldopnemer het krediet gebruikt voor andere oogmerken dan die op grond waarvan het is toegekend of wanneer de toelage ingevolge onnauwkeurige verklaringen is toegekend.

.../...

Artikel 22.- (artikel 17 van het ontwerp)

De op de begroting van het Ministerie van Middenstand uitgetrokken kredieten voor de toepassing van de wetten van 7 augustus 1953, van 10 juli 1957 en voor de toekenning van de verlaagde rentevoet aan de verrichtingen van het ambachtskrediet kunnen worden bestemd voor de in dit hoofdstuk bedoelde toelagen.

HOOFDSTUK III. - DIVERSE BEPALINGEN.

Artikel 23.- (artikel 9, tweede lid, in fine, van het ontwerp)

De Nationale Kas voor beroepskrediet en de door haar erkende kredietverenigingen mogen met het oog op de verwezenlijking van de in artikel 2 omschreven oogmerken kredietverrichtingen doen met de in artikel 3, tweede lid, bedoelde instellingen.

Artikel 24.- (artikel 18 van het ontwerp)

De waarborg van het Fonds en het voordeel van de toelagen worden eerst verleend nadat het in artikel 12 bedoelde algemeen reglement in werking is getreden.

OBSERVATIONS GENERALES.

Aux termes de l'article 1er de l'avant-projet, il est créé, "auprès" de la Caisse nationale de crédit professionnel, un Fonds de garantie dont l'activité s'exerce au sein de cet organisme. Ce Fonds est géré par un comité dont la composition est réglée par la loi. Il n'a pas de personnalité juridique propre. Il en résulte que l'activité du Fonds est, en réalité, une branche d'activité nouvelle de la Caisse nationale de crédit professionnel. Les décisions prises dans cette nouvelle branche d'activité relèvent d'un organe différent de celui qui est habilité à prendre les décisions dans les matières qui étaient jusqu'à présent de la compétence de la Caisse nationale de crédit professionnel. Cette organisation est inhabituelle. Il importe d'en dégager les conséquences, afin d'éviter toute difficulté d'application.

Le Fonds fait partie intégrante de la Caisse nationale de crédit professionnel qui a, seule, la personnalité civile. Les décisions du comité du Fonds engagent la Caisse. Dans les cas où des contestations s'élèveraient sur l'obligation de garantie, c'est la Caisse qui sera assignée et c'est aussi la Caisse qui intentera les actions tendant à la protection des intérêts du Fonds.

Lorsqu'un prêt est accordé par un organisme de crédit, le Fonds, c'est-à-dire, en dernière analyse, la Caisse, agissant par le comité du Fonds, intervient par la voie d'un contrat accessoire,

.../...

le cautionnement par lequel il garantit envers l'organisme de crédit, la dette de l'emprunteur. Lorsque la Caisse nationale de crédit professionnel sera amenée à payer à la place du débiteur principal, elle imputera son intervention sur le compte du Fonds. Les sommes qu'elle récupérera seront également inscrites dans ce compte.

Lorsque la Caisse accordera elle-même un prêt, la garantie du Fonds ne sera, en réalité, qu'une opération d'ordre intérieur. En effet, on conçoit difficilement la conclusion d'un contrat de cautionnement entre deux organes d'une même personne morale. La Caisse couvrira sa perte à l'aide d'un fonds spécial.

Des conflits peuvent naître entre, d'une part, le conseil d'administration de la Caisse et, d'autre part, le comité du Fonds. On n'aperçoit pas comment ces conflits pourraient être résolus par les recours contentieux existants. Aussi, convient-il d'éliminer avec soin toute source de conflit. L'article 13 du projet prévoit que le comité du Fonds arrête les directives de l'intervention du Fonds. Les décisions individuelles d'intervention peuvent être prises, dans le cadre des directives, par les organismes de crédit. Le conseil d'administration de la Caisse pourra donc prendre une décision qui engagera le Fonds. Afin d'éviter toute discussion entre le comité du Fonds et le conseil d'administration, sur la validité de l'engagement du Fonds, il conviendrait d'éviter que la garantie du Fonds puisse être accordée par les organes de la Caisse nationale de crédit professionnel sans l'assentiment du comité du Fonds.

.../...

D'autre part, il conviendrait de déterminer avec précision les conditions dans lesquelles la garantie du Fonds jouera au profit de la Caisse, notamment quant au défaut ou à l'insolvabilité du débiteur.

Une autre conséquence de l'unité de la personnalité civile est que la distinction entre les biens de la Caisse et ceux du Fonds est purement comptable. Les créanciers de la Caisse trouvent dans le patrimoine de celle-ci les avoirs du Fonds, tout comme les avoirs de la Caisse répondent des engagements du Fonds.

Pour éviter que la gestion du Fonds puisse avoir des répercussions fâcheuses sur la situation financière de la Caisse nationale de crédit professionnel, il est prévu, à l'article 3, § 1er, alinéa 2, du projet "qu'au cas où l'actif du Fonds serait insuffisant pour faire face aux débours, l'Etat met le montant nécessaire à la disposition de la Caisse nationale de crédit professionnel, à première demande de celle-ci". D'autre part, aux termes de l'alinéa 1er du même paragraphe, "les engagements du Fonds bénéficient de la garantie de l'Etat".

L'intervention de l'Etat à première demande aura pour effet que la Caisse nationale de crédit professionnel sera toujours à même de satisfaire aux obligations du Fonds.

.../...

En présence de la disposition aux termes de laquelle l'Etat garantit les engagements du Fonds, la nature des versements faits par l'Etat à la Caisse n'apparaît pas assez clairement. Il conviendrait de préciser si l'Etat ne consent à la Caisse nationale que des avances temporaires, récupérables dès que l'actif du Fonds dépasse "ses débours", ou s'il prendra définitivement à sa charge le déficit du Fonds à un moment donné.

EXAMEN DES ARTICLES.

Article 1er.

Aux termes de l'alinéa 1er de cette disposition, il est créé un Fonds de garantie auprès de la Caisse nationale de crédit professionnel; et ce Fonds a pour but d'élargir les facilités d'accès des classes moyennes au crédit professionnel et artisanal.

Comme il a été exposé dans la partie de l'avis consacrée aux observations générales, le Fonds ne fonctionne pas auprès de la Caisse nationale de crédit professionnel mais au sein de celle-ci.

Par l'emploi du mot "professionnel" on marque suffisamment que l'on ne veut faciliter que l'octroi de crédit à des fins professionnelles. Le mot "artisanal" est, dès lors, inutile.

.../...

Le Conseil d'Etat, propose, dès lors, de rédiger cet alinéa comme suit :

"Il est créé, au sein de la Caisse nationale de crédit professionnel, un Fonds de garantie. Il a pour objet de faciliter l'octroi de crédit professionnel aux personnes appartenant aux classes moyennes".

Quant au deuxième alinéa du même article, qui énonce que le Fonds n'a pas de personnalité juridique propre et que son activité s'exerce au sein de la Caisse nationale suivant les directives du comité du Fonds, il semble pouvoir être omis sans inconvénient. Le texte proposé pour l'alinéa 1er ne laisse, en effet, aucun doute quant à la nature du Fonds et à la manière dont il fonctionnera. Par ailleurs, il semble contre-indiqué et à coup sûr prématuré de vouloir définir déjà partiellement dans l'article 1er les attributions du comité du Fonds.

L'article 2 arrête les règles de financement du Fonds. Des contributions seront versées par la Caisse nationale de crédit professionnel, par les organismes agréés qui octroient des crédits garantis par le Fonds, et par les bénéficiaires de l'intervention de celui-ci.

L'avant-projet entend également exiger une contribution des sociétés de caution mutuelle "qui désirent bénéficier des dispositions de l'article 6, 2°", c'est-à-dire dont les pertes seront amorties par le Fonds. En leur rendant applicable la disposition qui fixe les contributions des organismes de crédit, il assied leur contribution sur la même base que celle de ces organismes, à savoir "l'encours de leurs crédits garantis par le Fonds". En l'espèce ce

critère est inapplicable. Il y aurait donc lieu d'asseoir la contribution des sociétés de caution mutuelle sur une autre base.

L'article 3, § 2, dispose qu'en cas d'abrogation de la loi, le solde éventuel du Fonds sera versé au fonds de réserve de la Caisse nationale de crédit professionnel. C'est évidemment le cas de la suppression du Fonds que l'on vise. L'abrogation de la loi entraînerait sans doute la suppression du Fonds, mais comme la loi renferme des dispositions qui ne concernent pas le Fonds, la suppression de celui-ci ne postule pas l'abrogation de la loi toute entière.

Aux termes de l'article 4, "le Fonds est destiné à valoriser les garanties d'ordre personnel dont peuvent se prévaloir les demandeurs de crédit". L'intervention du Fonds, dispose l'article 5, supplée à l'insuffisance des garanties réelles ou personnelles habituellement requises, soit que le demandeur ne soit pas à même de les constituer entièrement, "soit que l'organisme de crédit l'en dispense partiellement". Il résulte des déclarations du fonctionnaire délégué que lorsqu'un emprunteur présente des garanties d'ordre personnel, le Fonds peut donner sa garantie si l'emprunteur n'est pas à même de fournir des sûretés suffisantes. Il peut également donner sa garantie lorsque l'emprunteur est à même de fournir ces sûretés, mais qu'il est contre-indiqué de les exiger totalement,

.../...

à raison de circonstances spéciales tel, par exemple, le caractère trop onéreux des dernières sûretés. Cette idée n'apparaît pas dans le texte de l'avant-projet. Ce sera le Fonds qui déterminera les cas dans lesquels il acceptera d'intervenir malgré la possibilité pour l'emprunteur de fournir des sûretés. Le projet s'exprime donc improprement lorsqu'il dit "soit que l'organisme de crédit l'en dispense partiellement".

Il résulte également des explications fournies par le fonctionnaire délégué que le Ministre ne décidera pas comme le porte, in fine, le texte de l'article 5, que le Fonds interviendra dans certains cas au-delà des limites que l'avant-projet met à son intervention. Le Ministre se bornera à autoriser le Fonds à dépasser ces limites. Comme il pourra par ailleurs autoriser le Fonds à supporter la totalité du risque, il convient de supprimer les mots "en aucun cas" dans la disposition d'après laquelle "le Fonds ne peut en aucun cas supporter la totalité du risque".

Le texte proposé plus loin par le Conseil d'Etat remanie les articles 4 et 5 en tenant compte de ces observations. Il déplace le dernier alinéa de l'article 4, aux termes duquel"les modalités de l'examen de ces garanties et de l'avis à émettre par le service de l'assistance technique et du crédit du Ministère des Classes moyennes, sont déterminées par le règlement de gestion et de fonctionnement visé à l'article 15".

.../...

Il est préférable de réunir dans un même article toutes les dispositions que doit contenir le règlement de gestion et de fonctionnement du Fonds. On observera, en outre, que cette disposition prévoit l'avis d'un service nommément désigné du Ministère des Classes moyennes.

L'exécution des lois appartient au pouvoir exécutif; s'il se conçoit à la rigueur, que le législateur prévoie lui-même l'intervention de tel ou tel Ministre, ce serait,semble-t-il, porter inutilement atteinte au principe de la séparation des pouvoirs que de prétendre imposer l'intervention d'un service déterminé d'un Ministère,et s'immiscer par là dans l'organisation et le fonctionnement des services administratifs, c'est-à-dire dans un domaine qui est manifestement de la compétence du pouvoir exécutif.

Aux termes de l'article 6, 1°,le Fonds ne peut servir "qu'à amortir des pertes résultant des opérations de cautionnement visées aux articles ...". Cette disposition n'est qu'une répétition inutile des dispositions des articles précédents et peut être omise. Le 2° du même article 6 mentionne le second objet du Fonds, à savoir: l'amortissement des pertes de certaines sociétés de crédit à l'outillage artisanal et de sociétés de caution mutuelle. Il conviendrait de reporter cette disposition après les articles relatifs à la garantie donnée par le Fonds.

.../...

Pour les motifs déjà exposés au sujet du dernier alinéa de l'article 4, les dispositions de l'article 7 seraient mieux à leur place à l'article 15.

L'article 8, alinéa 1er, parle des organismes de crédit habilités dans le cadre de la présente loi. Cette disposition doit s'entendre en la rapprochant de celle de l'article 2,où il est question de la Caisse nationale de crédit professionnel elle-même et des organismes agréés par cette Caisse soit dans le cadre des dispositions de l'arrêté royal du 2 juin 1956,soit spécialement pour l'application de la présente loi. Il devrait résulter clairement des termes de l'article 8 quels sont les organismes dont les prêts accordés aux fins mentionnées dans cet article pourront bénéficier de la garantie du Fonds.

Si, comme il est dit à l'exposé des motifs, on entend permettre de financer l'achat de marchandises ou la constitution d'un fonds de roulement, les termes employés à l'article 8 ne semblent pas être assez larges.

Le deuxième alinéa de l'article 8 dispose que : "Le Ministre des Affaires économiques et le Ministre des Classes moyennes décident de commun accord des limites du champ d'application de la loi". Il résulte des explications du fonctionnaire délégué qu'il s'agit de définir ce qu'il faut entendre par "petit et moyen commerce" et par "petite industrie".

.../...

Se référant à la règle d'après laquelle l'exécution des lois appartient au Roi, le Conseil d'Etat propose de substituer à la formule trop vague du projet la disposition suivante :

"Le Roi détermine quelles entreprises sont censées, pour l'application de la présente loi, appartenir à l'artisanat, au petit et moyen commerce et à la petite industrie".

Aux termes de l'article 9, les groupements d'achat en commun peuvent,"quelle que soit leur forme", être admis au bénéfice des dispositions de la loi.
Il résulte des déclarations du fonctionnaire délégué que ces groupements ne doivent pas avoir la personnalité civile. Ils peuvent, par exemple, être constitués sous la forme d'association momentanée. Le passage de l'exposé des motifs où il est dit qu'"il (l'article 9) autorise... l'accès au crédit professionnel aux organismes de l'espèce qui prennent la forme d'associations sans but lucratif",concerne plus spécialement l'article 9, alinéa 2.

Cet alinéa admet les organismes fondés, notamment à l'initiative des groupements professionnels, dans un but de promotion ou de rationalisation des entreprises citées à l'article 8, au bénéfice, non seulement des dispositions de la nouvelle loi,mais encore des dispositions de l'arrêté royal du 2 juin 1956 portant refonte du statut de la Caisse nationale du crédit professionnel. Cette dernière mesure tend à augmenter

.../...

les catégories de bénéficiaires des facilités de crédit offertes par la Caisse nationale de crédit professionnel et con titue, dès lors, une modification de l'article 2, 2°, de cet arrêté royal.

Pareille disposition doit faire l'objet d'un article distinct, qu'il y a lieu de mettre à la fin du projet de loi.

Aux termes de l'article 10 :

"Le taux plein d'intérêt pratiqué par les organismes de financement agréés, pour les opérations visées par la présente loi, ne peut dépasser celui qui est pratiqué dans les mêmes conditions pour les opérations identiques par la Caisse nationale de crédit professionnel".

Cette rédaction exprime mal l'intention du Gouvernement. Celui-ci n'entend pas fixer une limite au taux d'intérêt pratiqué par ces organismes. Il entend simplement subordonner l'octroi des subventions à la condition que le taux plein d'intérêt pratiqué ne dépasse pas celui de la Caisse nationale de crédit professionnel.

.../...

L'article 11 prévoit l'octroi de subventions aux organismes de crédit pour leur permettre de "consentir aux conditions proposées par le comité du Fonds et approuvées par le Ministre des Classes moyennes" des prêts à un taux inférieur au taux prévu à l'article 10.

Il est anormal de faire arrêter par le comité du Fonds les conditions d'octroi de subventions de l'Etat. L'approbation par le Ministre des Classes moyennes ne supprime pas cette anomalie. Elle en atténue seulement les effets. Il conviendrait de ne prévoir que l'avis du Fonds.

L'article 13 règle la composition du comité du Fonds. Il prévoit au littera b du § 1er, la présentation de listes doubles par les quatre comités consultatifs institués par le règlement d'organisation de la Caisse nationale de crédit professionnel, approuvé par le Ministre des Finances et le Ministre des Classes moyennes.

Il n'est pas indiqué de faire appel, dans une loi, au concours d'organismes consultatifs dont l'existence ne découle que d'un tel règlement. Il serait préférable de prévoir leur intervention dans un arrêté pris en vertu de la loi.

Le § 2 du même article, aux termes duquel le comité du Fonds peut faire appel aux services de la Caisse nationale de crédit professionnel pour la tenue de son secrétariat, ne paraît pas indispensable.

.../...

En effet, le Fonds fait partie de la Caisse nationale de crédit professionnel. Les services de la Caisse nationale peuvent donc assurer le secrétariat du comité du Fonds.

Le § 3 du même article prévoit que le "directeur général qui, au département des Classes moyennes, a le crédit dans ses attributions, est commissaire du Gouvernement auprès du comité du Fonds". Il n'est pas indiqué de préciser dans la loi le fonctionnaire qui représentera le Ministre et exercera les fonctions de commissaire du Gouvernement. Ce fonctionnaire doit pouvoir être choisi par le Ministre. On pourrait se borner à prévoir que le Ministre désigne un commissaire du Gouvernement parmi les fonctionnaires de son administration.

Aux termes du même paragraphe, les suppléants des commissaires du Gouvernement sont commissaires adjoints du Gouvernement. Il serait préférable de les appeler commissaires suppléants.

Certaines des dispositions du deuxième alinéa de l'article 13, § 3, ne font que rappeler les pouvoirs que confère déjà aux commissaires du Gouvernement le premier alinéa du même paragraphe. Elles peuvent, dès lors, être omises. D'autres dispositions trouveraient mieux leur place à l'article 15, qui énumère les objets que doit contenir le règlement relatif à la gestion et au fonctionnement du Fonds.

.../...

La fin du même alinéa prévoit que le commissaire du Gouvernement peut faire procéder à tout contrôle dans les entreprises bénéficiaires et faire résilier, le cas échéant, le crédit, récupérer les subventions-intérêts allouées, en cas de déclarations inexactes, de réalisations ou utilisations non conformes aux justifications fournies.

Ces dispositions ne tendent pas seulement à donner des pouvoirs au commissaire du Gouvernement. Elles tendent également à donner des pouvoirs à l'administration et au Fonds.

S'il entre dans les intentions du Gouvernement de faire régler dans les conventions auxquelles donneront lieu les prêts, les conséquences de l'utilisation des fonds prêtés à une destination différente de celle qui avait été convenue, le Conseil d'Etat propose d'inclure les dispositions de la fin de l'article parmi les objets que doit contenir le règlement général de fonctionnement et de gestion du Fonds. Si,au contraire,il n'entre pas dans les intentions du Gouvernement de recourir à la voie contractuelle, la loi devra fixer elle-même de manière précise les règles qui devront être appliquées, sauf pour le retrait des subventions, matière qui peut être réglée par le pouvoir exécutif.

.../...

L'article 14 prévoit que lorsqu'il s'agit de demandes "impliquant une intervention qualifiée importante, la décision d'intervention en cautionnement du Fonds" est prise, par l'organisme de crédit lui-même ou par le comité du Fonds, après avis favorable motivé du service de l'assistance technique et du crédit du Ministère des Classes moyennes. La décision prise devra dans certains cas, être approuvée, par surcroît, par le Ministre des Classes moyennes.

Comme il a déjà été dit à propos de l'article 4, il ne convient pas que le législateur confère des attributions à de simples services administratifs.

Il est à remarquer, en outre, qu'il serait pour le moins insolite qu'un Ministre ou son délégué eût à donner des avis à un établissement public et même à des organismes de crédit particuliers.

Si l'autorité publique doit intervenir en la matière, elle semble devoir le faire par la voie de l'autorisation, non par la voie d'avis.

On évitera de la sorte qu'on doive encore soumettre, dans certains cas, à l'approbation du Ministre une décision prise conformément à l'avis du fonctionnaire qu'il a délégué à cet effet.

.../...

L'article 16 dispose que les frais de fonctionnement du Fonds et notamment les indemnités et les frais de déplacement et de séjour alloués aux membres du comité sont à charge du budget du Ministère des Classes moyennes. Il y a lieu de préciser que leur montant sera fixé par le règlement général de gestion et de fonctionnement.

L'article 18 prévoit que la loi entre en vigueur le jour de la publication du règlement général. Or, le règlement général est pris après audition du comité du Fonds. La loi doit donc entrer partiellement en vigueur pour qu'on puisse nommer le comité du Fonds et arrêter le règlement général.

Le Conseil d'Etat propose un nouveau texte, qui tient compte tant des considérations qui précèdent que d'observations de pure forme ne requérant aucun commentaire, et dans lequel les diverses dispositions sont groupées dans un ordre plus logique.

.../...

CHAPITRE Ier. LE FONDS DE GARANTIE.

Article 1er.- (article 1er, alinéa 1er, du projet).

Il est créé, au sein de la Caisse nationale de crédit professionnel, un Fonds de garantie. Il a pour objet de faciliter l'octroi de crédit professionnel aux personnes appartenant aux classes moyennes.

Article 2.- (article 8 du projet)

Le Fonds sert à garantir le remboursement en capital, intérêts et accessoires de crédits consentis par la Caisse nationale de crédit professionnel et les organismes agréés par celle-ci, soit par application de l'arrêté royal du 2 juin 1956 portant refonte du statut de la Caisse nationale de crédit professionnel, soit spécialement en vue de l'application de la présente loi, pour la création, l'extension, la reconversion, le rééquipement, la rationalisation d'entreprises de l'artisanat, du petit et moyen commerce, de la petite industrie ainsi que de crédits consentis à des fins semblables aux personnes exerçant une profession libérale.

Le Roi détermine quelles entreprises sont censées, pour l'application de la présente loi, appartenir à l'artisanat, au petit et moyen commerce et à la petite industrie.

.../...

Article 3.- (article 9 du projet, sauf la fin de l'alinéa 2)

Quelle que soit leur forme, les groupements d'achat en commun constitués au bénéfice et sous le contrôle d'entreprises citées à l'article 2 et les groupements de vente en commun des produits des petites entreprises de production peuvent être admis au bénéfice des dispositions de la présente loi au même titre et dans les mêmes conditions que ces entreprises.

Lorsqu'ils sont revêtus de la personnalité civile, les organismes fondés notamment à l'initiative de groupements professionnels ou interprofessionnels dans un but de promotion et de rationalisation de l'activité des entreprises citées à l'article 2, peuvent,au même titre que ces entreprises, même s'ils ne sont pas constitués sous forme de sociétés commerciales, être admis au bénéfice des dispositions de la présente loi, pour l'obtention des crédits nécessaires à la réalisation de leur objet.

Article 4.- (article 5, partiellement, et article 4, alinéas 1er et 2 du projet)

Lorsque le demandeur de crédit offre des garanties d'ordre personnel, le Fonds intervient pour suppléer à l'insuffisance des sûretés réelles ou personnelles fournies, que le demandeur ne soit pas à même de constituer des sûretés suffisantes ou qu'il soit contre-indiqué, en raison de circonstances spéciales,de les exiger.

Par garanties d'ordre personnel, il y a lieu de considérer notamment :

a) l'honorabilité commerciale et les capacités professionnelles du demandeur;

b) la valeur technique et économique du projet présenté;

c) la viabilité de l'entreprise qui le présente.

Article 5.- (article 5 du projet, partiellement)

Sans préjudice à l'article 9, alinéa 2, le Fonds ne peut supporter la totalité du risque. Une part du risque doit être supportée par l'organisme de crédit, et, d'autre part, le demandeur de crédit doit constituer des sûretés pour une partie de la somme empruntée.

Article 6.- (article 13, § 1er du projet)

Le Fonds est géré par un comité dénommé Comité du Fonds.

Ce comité se compose de 11 membres ayant tous voix délibérative :

1° le directeur général de la Caisse nationale de crédit professionnel, président;

2° six membres nommés pour un terme de six ans par le Ministre des Classes moyennes sur six listes doubles de candidats présentés :

.../...

a) une par la Caisse nationale de crédit professionnel;

b) une par l'Institut d'étude économique et sociale des classes moyennes;

c) quatre par la Caisse nationale de crédit professionnel selon des modalités à fixer par un arrêté royal (voir avis);

3° quatre membres nommés pour un terme de six ans par le Ministre des Classes moyennes sur quatre listes doubles de candidats présentées par les organisations les plus représentatives des classes moyennes au sens de l'article 4, a, de la loi du 2 mai 1949 portant organisation du Conseil supérieur des classes moyennes, et de l'article 2 de l'arrêté royal du 5 octobre 1950 portant organisation du Conseil national des métiers et négoces et du Conseil national des fédérations interprofessionnelles.

Le Ministre des Classes moyennes nomme, d'après les mêmes règles, un suppléant pour chacun des membres visés sous 2° et 3°.

Le membre effectif visé sous 2°, a, remplace le président en cas d'absence.

Article 7.- (dégagé de l'article 13, § 3)

Le comité fixe les règles qui régissent l'intervention du Fonds. Il les soumet à l'approbation du Ministre des Classes moyennes.

Article 8.- (article 14, alinéa 1er du projet)

Les décisions d'octroi de la garantie du Fonds sont prises, conformément aux règles fixées par le Comité du Fonds, pour les interventions qualifiées peu importantes, par l'organisme de crédit, et pour les interventions importantes, par l'organisme de crédit ou le Comité du Fonds moyennant l'autorisation du Ministre des Classes moyennes ou de son délégué.

Lorsque le crédit est accordé par la Caisse nationale de crédit professionnel, la décision d'intervention du Fonds est prise par le Comité du Fonds.

Article 9.- (article 14, alinéa 2 et partiellement article 5 du projet)

Lorsque l'intervention est supérieure à 75 p.c. du montant du crédit, l'autorisation du Ministre des Classes moyennes est toujours requise.

Dans des cas qu'il estime particulièrement intéressants, notamment au point de vue social, le Ministre peut autoriser le Fonds à donner sa garantie au-delà des limites fixées par les règles visées à l'article 7, et, au besoin, à supporter la totalité du risque.

Article 10.- (article 3 du projet)

L'encours des engagements du Fonds ne peut excéder 500 millions de francs. Cette limite peut être majorée par arrêté royal délibéré en conseil des Ministres, de deux tranches de 250 millions chacune.

Article 11.- (article 6, 2° du projet)

Le Fonds peut également servir à amortir les pertes subies par les sociétés locales de crédit à l'outillage artisanal et par les sociétés de caution mutuelle agréées par la Caisse nationale de crédit professionnel.

Article 12.- (articles 15 et autres du projet, ci-après mentionnés)

Un règlement général relatif à la gestion et au fonctionnement du Fonds est établi par le Roi sur proposition des Ministres des Finances et des Classes moyennes, après avis du comité du Fonds et du conseil d'administration de la Caisse nationale de crédit professionnel.

Ce règlement prévoit notamment :

- les modalités de l'examen des demandes de garantie; (article 4, alinéa 2)
- les modalités de l'annulation des décisions non conformes aux règles visées à l'article 7;(article 3)
- les dispositions à prendre au cas où le demandeur utilise les crédits à d'autres fins que celles qui ont justifié l'octroi de la garantie du Fonds ou les a obtenus à l'aide de déclarations inexactes;(article 13 adapté)
- les dispositions à appliquer lorsque les organismes de crédit auront à résilier un crédit bénéficiant d'une intervention du Fonds;(article 7)

.../...

- les limites et les modalités de l'intervention du Fonds dans les pertes subies par les sociétés locales de crédit à l'outillage artisanal et par les sociétés de caution mutuelle agréées par la Caisse nationale de crédit professionnel ;(article 6)
- le montant des jetons de présence et des indemnités pour frais de parcours et de séjour alloués aux membres du comité du Fonds.

Article 13.- 'article 13, § 3 partiellement)

Le commissaire du Gouvernement nommé par le Ministre des Finances auprès de la Caisse nationale de crédit professionnel, ou son suppléant, est de droit commissaire ou commissaire suppléant du Gouvernement auprès du comité du Fonds.

Le Ministre des Classes moyennes nomme un commissaire et un commissaire suppléant du Gouvernement parmi les fonctionnaires de son département.

Les commissaires du Gouvernement auprès du comité du Fonds ont des pouvoirs identiques à ceux des commissaires auprès de la Caisse nationale de crédit professionnel.

Article 14.- (article 2 du projet)

§ 1er. Le Fonds est alimenté par :

1° une contribution annuelle de la Caisse nationale de crédit professionnel, calculée sur l'encours de ses crédits directs garanti par le Fonds;

.../...

2° une contribution annuelle des organismes agréés visés à l'article 2 qui consentent des crédits garantis par le Fonds, que les crédits aient été financés ou non par la Caisse nationale de crédit professionnel, calculée sur l'encours de leurs crédits garanti par le Fonds;

3° une contribution des bénéficiaires de crédits dont les engagements sont garantis par le Fonds, calculée sur l'encours de leurs crédits garanti par le Fonds;

4° une contribution des ... (voir avis) ...

5° les intérêts produits par les contributions énumérées ci-dessus et gérées suivant les modalités déterminées par le conseil d'administration de la Caisse nationale de crédit professionnel.

§ 2. Sur proposition du comité du Fonds, le conseil d'administration de la Caisse nationale entendu, le Ministre des Classes moyennes détermine le montant et les modalités de perception de la contribution à verser au Fonds en exécution des dispositions du § 1er, 1° à 4°.

Article 15.- (article 3, alinéas 1er et 2 du projet)

Disposition relative à la "garantie de l'Etat" des engagements du Fonds et à la mise à la disposition de la Caisse nationale de crédit professionnel des sommes nécessaires lorsque les avoirs du Fonds sont insuffisants ... (voir avis) ...

.../...

Article 16.- (article 16 du projet)

L'Etat rembourse à la Caisse nationale de crédit professionnel les frais de fonctionnement du Fonds, notamment les jetons de présence et les indemnités pour frais de parcours et de séjour alloués aux membres du comité du Fonds. Ces dépenses sont supportées par le budget du département des Classes moyennes.

Article 17.- (article 3, § 2 du projet)

En cas de suppression du Fonds, le solde actif éventuel sera attribué au Fonds de réserve de la Caisse nationale de crédit professionnel.

CHAPITRE II. - DES SUBVENTIONS.

Article 18.- (article 11 du projet)

Dans la mesure où un crédit est prévu à cette fin au budget du Ministère des Classes moyennes, des subventions peuvent être allouées à la Caisse nationale de crédit professionnel et, à l'intervention de cette dernière, aux autres organismes visés à l'article 2, pour leur permettre de consentir des prêts à un taux réduit pour la réalisation des objets énumérés au même article. Le bénéfice de la subvention est réservé à des projets dont la réalisation n'aura pas immédiatement une rentabilité normale.

Le Ministre des Classes moyennes peut arrêter, sur avis du comité du Fonds, d'autres conditions auxquelles l'octroi de ces subventions est subordonné.

.../...

Le bénéfice de l'intervention du Fonds et le bénéfice de la subvention peuvent être cumulés.

La subvention est accordée par le Ministre des Classes moyennes ou son délégué.

Article 19.- (article 10 du projet)

La subvention ne peut être allouée que si le taux plein d'intérêt pratiqué par l'organisme de crédit agréé ne dépasse pas celui qui est pratiqué dans les mêmes conditions pour des opérations identiques par la Caisse nationale de crédit professionnel.

Article 20.- (article 12 du projet)

Le montant des subventions accordées ne peut en aucun cas dépasser le montant des intérêts à charge du bénéficiaire de crédit, ni excéder un intérêt de 3 p.c. sur les capitaux prêtés.

Article 21.-(extrait de l'article 13 du projet)

Le Ministre peut mettre fin à la subvention ou retirer celle-ci lorsque l'emprunteur emploie le crédit à des fins autres que celles en vue desquelles il a été accordé ou lorsque la subvention a été accordée à la suite de déclarations inexactes.

.../...

Article 22.- (article 17 du projet)

Les crédits prévus au budget du Ministère des Classes moyennes, pour l'application des lois du 7 août 1953, du 10 juillet 1957 et pour l'octroi du taux réduit aux opérations de crédit artisanal peuvent être affectés aux subventions prévues par le présent chapitre.

CHAPITRE III. - DISPOSITIONS DIVERSES.

Article 23.- (article 9, alinéa 2, in fine du projet)

La Caisse nationale de crédit professionnel et les associations de crédit agréées par elle peuvent traiter des opérations de crédit avec les organismes visés à l'article 3, alinéa 2, pour la réalisation des objets définis à l'article 2.

Article 24.- (article 18 du projet)

La garantie du Fonds et le bénéfice des subventions ne seront accordés qu'après l'entrée en vigueur du règlement général prévu à l'article 12.

De kamer was samengesteld uit

de Heren Messieurs :	A. VRANCKX,	raadsheer van State, conseiller d'Etat,	voorzitter président
	G. VAN BUNNEN, K. MEES,	raadsheren van State, conseillers d'Etat,	
	F. VAN GOETHEM, G. VAN HECKE,	bijzitters van de afdeling wetgeving, assesseurs de la section de législation,	
Mevrouw Madame :	J. DE KOSTER,	adjunct-griffier, greffier adjoint,	griffier greffier.

De overeenstemming tussen de Nederlandse en de Franse tekst werd nagezien onder toezicht van de H.A.VRANCKX.

Het verslag werd uitgebracht door de H.P.MAROY, auditeur.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M.A.VRANCKX.

Le rapport a été présenté par M.P.MAROY, auditeur.

DE GRIFFIER - LE GREFFIER,

(get.) J.DE KOSTER.

DE VOORZITTER - LE PRESIDENT,

(get.) A.VRANCKX.